Studenti pro Jihomoravský kraj 2013

Sborník anotací bakalářských a diplomových prací o přírodě,
krajině a environmentálně příznivém životním stylu

lipka
EDIČNÍ CENTRUM

Studenti pro Jihomoravský kraj 2013

Sborník anotací bakalářských a diplomových prací o přírodě, krajině a environmentálně příznivém životním stylu

Jan Trávníček (ed.)

Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání
Brno 2013

Studenti pro Jihomoravský kraj 2013

Sborník anotací bakalářských a diplomových prací o přírodě, krajině a environmentálně příznivém životním stylu

© Jan Trávníček (ed.), 2013
© Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání, 2013

Vydáno u příležitosti konference k soutěži studentských prací, pořádané Jihomoravským krajem, 2013.

ISBN 978-80-87604-43-4

V prostředí současného českého vysokého školství se studentům zpravidla nedostává příležitostí k autorskému publikování, což platí dvojnásob u studentů a čerstvých absolventů bakalářského stupně. Pozitivní anomálií v tomto trendu je sborník, kterým pod hlavičkou Odboru životního prostředí Jihomoravského kraje zahajujeme druhou dekádu mezioborové komunikace studentů přírodovědných, humanitních a technických oborů se zaměstnanci krajského úřadu, akademiky, odborníky z praxe, zástupci neziskového sektoru a s dalšími rozhodovateli.

V letošním jedenáctém ročníku soutěže se do přípravy sborníku zapojilo všech 29 přihlášených autorů: 10 bakalářů a 19 diplomantů. U čerstvých bakalářů je atraktivním tématem kontext ochrany přírody a samotných chráněných území, ve kterých *Kateřina Gajdošová* navrhuje atlas, *Adéla Blažková* diskutuje význam naučných stezek pro rozvoj cestovního ruchu a *Eliška Nekvapilová* inovuje obnovu květnatých luk s využitím poloparazitů. Rozmanitým způsobem přistupují účastníci bakalářské kategorie k ochraně přírody a k péči o životní prostředí. *Petr Gal* přispívá kvalitativním rozborem Hnutí Brontosaurus, *Daniel Hájek* modelováním povrchového odtoku, *Martin Králík* ekonometrickým hodnocením dopadu a efektivity ekologických poplatků a daní, *Zuzana Szolgayová* fylogenetickým výzkumem geomykózy u netopýrů, *Barbora Špačková* rozborem environmentální výchovy v zahradách mateřských škol a *Eliška Šťastná* analýzou spolupráce státní památkové péče a ochrany přírody při obnově zámeckého lesoparku. *Hana Syrová* aplikuje v architektonickém návrhu principy celostního vnímání.

Kategorie diplomových prací je letos ze dvou třetin „inženýrská“ a tuto volnou asociaci lze rozčlenit na krajináře, architekty a chemiky. Krajinářské studie předložily *Jana Barašová* a *Bohumila Hájková*, přírodní charakteristiky Pojihlaví řeší *Pavlína Kadaňková* a Agendu 21 zkoumá *Tereza Řípová*. *Jana Šimečková* navrhuje protierozní opatření, *Veronika Tomanová* uvádí do praxe prvky ekologické sítě, *Václav Plíhal* testuje použití participativních geografických informačních systémů v územním plánování, *Tomáš Babka* zvyšuje prostupnost zahrádkářské kolonie a *Jana Zuntychová* koncipuje suburbii jako obytnou krajinu. Architektky *Lenka Gulačová* a *Linda Pišová* inspirují ke změně svitavských nábřeží, *Kateřina Kálalová* pak k rozvoji brněnské Ponavy a *Pavlína Šarayová* ukazuje cestu,

jak přetvářet bariéru Hitlerovy (ne)dálnice na spojnici. Exaktní jádro má *Hedvikou Žajglovou* aplikovaná atomová spektrometrie při stanovení platiny i rozbor destratifikace Brněnské přehrady od *Tomáše Marka*. Z podhoubí humanitních směrů čerpají *Veronika Frélichová* s komunitou podporovaným zemědělstvím, *Adéla Kroupová,* srovnávající environmentální souvislosti rychlého občerstvení a běžné restaurace, a *Monika Popelková,* hledající ekologický luxus v klášteře. A konečně *Ilona Zlomková* se zaměřuje na situaci certifikovaných školních zahrad.

Těžko si představit náročnější roli pro dvě desítky hodnotitelů – odborníků, kteří pestrou paletu prací posuzovali a snažili se zohlednit co nejširší spektrum aspektů a kritérií při navrhování oceněných. Komise také sáhla k nezvyklému počtu zvláštních cen: třetina účastníků odejde ze soutěže s oceněním. Ke zvláštním cenám Ekologického institutu Veronica a Lipky v loňském roce přibyla zvláštní cena udělovaná vedoucí Odboru životního prostředí. Letošní novinkou je čtvrtá zvláštní cena odborné komise hodnotitelů, kteří takto vyzvedli neobyčejně rozsáhlý přenos teoretických návrhů do praxe u práce Veroniky Tomanové. Přesto je v soutěži řada dalších vynikajících výstupů vědeckého a aplikačního úsilí, které stojí za to sledovat.

Všechny autory můžete v případě zájmu kontaktovat prostřednictvím zde uvedených e-mailových adres všech účastníků, webových stránek soutěže (www.lipka.cz/soutez-studentskych-praci) nebo on-line databáze prezentací nejlepších prací (http://estudovna.lipka.cz).

RNDr. Jan Trávníček
editor

Jihomoravská soutěž diplomových prací s tematikou péče o životní prostředí vstupuje již do druhé dekády. Za tak dlouhý čas už nepochybně můžeme mluvit o tradici a je výborné, že si časová řada naší soutěže udržuje stabilní, trendovou i variabilní složku.

Stabilní je v naší soutěži účast Jihomoravského kraje, který zůstává na poli podpory tvůrčí činnosti studentů v oblasti životního prostředí a ekologie průkopníkem a při organizaci soutěže se může spolehlivě opřít o své neziskové organizace v čele s Ekologickým institutem Veronica a Lipkou – školským zařízením pro environmentální vzdělávání. Neziskový sektor tak potvrzuje svoji potřebnost nejen pro kraj a pro občanskou společnost, ale také pro povzbuzení občanské angažovanosti mladé generace jihomoravských vzdělanců. Dalšími stálicemi jsou vysoký zájem studentů (letos 29 účastníků) i kvalita přihlášených prací – hodnotitelé označili dvě třetiny přihlášených textů za vynikající.

Proměnlivostí oplývá každý ročník – vždy je něčím nový i výjimečný. Povzbudivou novinkou roku 2013 je účast kvalitní práce ze soukromé vysoké školy. Letošní ročník přilákal i studenty z jiných než jen jihomoravských univerzit (Olomouc, České Budějovice) a je v něm zastoupeno hned dvanáct fakult z šesti vysokých škol. Specifickým znakem letošní soutěže je neobvykle vysoký podíl mimořádně kvalitních architektonických prací z VUT a MENDELU, které obdržely polovinu z 10 udělených ocenění. V loňském roce poprvé udělená cena vedoucí Odboru životního prostředí se možná pomalu přesouvá z novinky do tradice.

V našem kraji je na poli kreativity a vědecké invence nastupující generace opravdu z čeho vybírat, mnohé práce přímo volají po využití v praxi. Z pozice Jihomoravského kraje se budeme i nadále snažit pomáhat uvádět v život nosné nápady ve prospěch jižní Moravy.

Ing. Bc. Anna Hubáčková
vedoucí Odboru životního prostředí KrÚ JMK

Výsledky XI. ročníku soutěže

Letošní sborník přináší anotace všech přihlášených prací, rozdělené na bakalářskou a diplomovou kategorii. Vzhledem k vysoké kvalitě přihlášených prací bylo věcnými i peněžními cenami oceněno deset studentů, tedy doposud nejvíce v historii soutěže.

V kategorii bakalářských prací soutěžilo 10 studentek a studentů, z nichž byli oceněni:

1. Bc. Eliška Nekvapilová (str. 14)

2. Bc. Martin Králík (str. 13)

3. Bc. Hana Syrová (str. 15)

Zvláštní cena Ekologického institutu Veronica:

Bc. Zuzana Szolgayová (str. 16)

V kategorii diplomových prací byli z 19 studentek a studentů oceněni:

1. Ing. Jana Zuntychová (str. 36)

2. Ing. arch. Pavlína Šarayová (str. 32)

3. Ing. arch. Linda Pišová (str. 28)

Zvláštní cena vedoucí Odboru ŽP KrÚ JMK:

Ing. Tomáš Babka (str. 19)

Zvláštní cena komise hodnotitelů:

Ing. Veronika Tomanová (str. 34)

Zvláštní cena Lipky:

Mgr. Veronika Frélichová (str. 21)

Ceny výhercům byly předány na tradiční studentské konferenci, která se uskutečnila 20. listopadu 2013 v budově Krajského úřadu Jihomoravského kraje v Brně. Oceněným studentům blahopřejeme!

Obsah

Bakalářské práce

Bc. Adéla Blažková 9
Význam naučných stezek pro rozvoj cestovního ruchu na území CHKO Moravský kras

Bc. Kateřina Gajdošová 10
Návrh atlasu chráněného území

Bc. Petr Gal 11
Hnutí Brontosaurus a příroda – environmentální ideologie organizace

Bc. Daniel Hájek 12
Identifikace drah soustředěného povrchového odtoku a jejich stabilizace

Bc. Martin Králík 13
Příčiny a důsledky zavedení ekologického poplatku za převod automobilu v ČR

Bc. Eliška Nekvapilová 14
Použití poloparazitů r. *Rhinanthus* v projektech obnovy květnatých luk

Bc. Hana Syrová 15
Tvorba prostoru na principech celostního vnímání

Bc. Zuzana Szolgayová 16
Design laboratorního experimentu pro fylogenetickou rekonstrukci vybraných genů u netopýrů s geomykózou

Bc. Barbora Špačková 17
Environmentální výchova ve školní zahradě mateřské školy

Bc. Eliška Šťastná 18
Spolupráce státní památkové péče a ochrany přírody při obnově historických zahrad a parků. Případová studie zámeckého lesoparku ve Vranově nad Dyjí.

Diplomové práce

Ing. Tomáš Babka 19
Diplomní projekt dotvoření vybraných urbánních prostorů - Svah mezi Vinohrady a Židenicemi v Brně

Ing. Jana Barašová 20
Krajinářské hodnocení území a revitalizace obecního sadu

Mgr. Veronika Frélichová 21
Jídlo s tváří farmáře: komunitou podporované zemědělství v České republice

Ing. arch. Lenka Gulačová 22
Nové nábrežia – urbanistická štúdia prestavby vybraného územia pozdĺž rieky Svitavy v Brne

Ing. Bohumila Hájková 23
Krajinářská studie vybraného území
Ing. Pavlína Kadaňková 24
Přírodní charakteristika vybraných lokalit přírodního parku Střední Pojihlaví
Ing. arch Kateřina Kálalová 25
Ponava – potenciál rozvoje území
Mgr. Adéla Kroupová 26
Environmentální a lokálně-ekonomické aspekty rychlého občerstvení a běžné restaurace na Brněnsku: případová studie
Ing. Tomáš Marek 27
Průběh destratifikace na vodní nádrži Brno
Ing. arch. Linda Pišová 28
Nová nábřeží – Svitava
Ing. Václav Plíhal 29
Participativní GIS v krajinném a územním plánování
Mgr. Monika Popelková 30
Luxus v klášteře: Environmentální souvislosti životního způsobu klarisek
Ing. Tereza Řípová 31
Analýza a zhodnocení místní agendy 21 na příkladu vybraných obcí v Jihomoravském kraji
Ing. arch. Pavlína Šarayová 32
Hitlerova nedálnice spojnice
Ing. Jana Šimečková 33
Návrh protierozních opatření v katastrálním území Vícemilice
Ing. Veronika Tomanová 34
Návrh ekologické sítě jako součást managementu krajiny v okolí obce Ústup
Mgr. Ing. Ilona Zlomková 35
Analýza současného stavu a využití certifikovaných školních přírodních zahrad v ČR
Ing. Jana Zuntychová 36
Suburbánní výstavba jako obytná krajina
Ing. Hedvika Žajglová 37
Aplikace prekoncentračních/separačních technik pro stanovení platiny v životním prostředí atomovou spektrometrií

Bc. Adéla Blažková

Vysoká škola obchodní a hotelová, s. r. o.

Význam naučných stezek pro rozvoj cestovního ruchu na území CHKO Moravský kras

Práce se zabývá obecným významem naučných stezek a jejich dopadem na rozvoj cestovního ruchu na území chráněné krajinné oblasti (CHKO) Moravský kras. Cílem práce je zjistit, do jaké míry jsou dnes cílové skupiny cestovního ruchu oslovovány naučnými stezkami v Moravském krasu a zda mají naučné stezky potenciál přilákat do Moravského krasu turisty. V dané oblasti se nachází osm naučných stezek a jedna naučná cyklostezka, přičemž každá z nich má odlišnou koncepci, trasu i kvalitu. V práci jsou tyto stezky lokalizovány, charakterizovány a srovnávány. Dále proběhl výzkum, jehož součástí bylo dotazníkové šetření a nezávislé pozorování.

Z výsledků vyplývá, že naučné stezky ve svém současném stavu nedokáží zaujmout návštěvníky a nepřispívají k rozvoji cestovního ruchu v oblasti. Přestože řada naučných stezek je již neaktuální a poničená, přibývají stále další. Z pohledu principů udržitelného rozvoje se jako přínosnější strategie jeví propagace i renovace a je vytvořen návrh na zlepšení stávajícího stavu naučných stezek s možnostmi inovativních environmentálních řešení, které by mohly zaujmout návštěvníky, a stát se tak součástí rozvoje cestovního ruchu v dané lokalitě.

adelablazkova@email.cz

BLAŽKOVÁ, A. *Význam naučných stezek pro rozvoj cestovního ruchu na území CHKO Moravský kras.* Brno: Vysoká škola obchodní a hotelová, s. r. o., 2013. 42 s., 6 s. příloh. Vedoucí bakalářské práce RNDr. Jan Trávníček.

Bc. Kateřina Gajdošová

Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita

Návrh atlasu chráněného území

Ve své bakalářské práci se zabývám návrhem atlasu malého území a tvorbou vybraných map. V první části je uvedena rešerše existujících atlasů, jejich obsahu i formy. Většina z těchto atlasů jsou závěrečné vysokoškolské práce, oficiálně vyšlo jen minimum. Analyzovány jsou také zdroje dat pro tvorbu jednotlivých map, včetně jejich formy, možnosti získání a použitelnosti.

Druhá část se zabývá vlastním návrhem obsahu atlasu ve vybrané lokalitě lužních lesů v oblasti soutoku Moravy a Dyje na jihu jižní Moravy. Území je vyhlášeno několika typy ochrany. Dále byl vytvořen grafický návrh atlasu a čtyř ukázkových map: ochrana přírody, solitérní a staré stromy a krajinný kryt v letech 1938 a 2009. Mapy byly tvořeny v programu ArcGIS a Adobe InDesign.

Účelem tvorby tohoto atlasu bylo shrnout do jedné publikace informace o studované oblasti, které jsou momentálně rozptýleny ve velkém množství různých publikací. Navržené mapy mohou sloužit pro zájemce o danou lokalitu nebo je lze využít k propagaci vybraného území v podobě informační brožury či tabule. Tato práce by mohla být dobrým základem pro tvorbu interaktivního elektronického atlasu ve webovém rozhraní.

katka.gajdos@centrum.cz

GAJDOŠOVÁ, K. *Návrh atlasu chráněného území.* Brno: Masarykova univerzita. Přírodovědecká fakulta, 2013. 45 s., 9 s. příloh. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Bc. Zdeněk Stachoň, Ph.D.

Bc. Petr Gal

Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita

Hnutí Brontosaurus a příroda – environmentální ideologie organizace

Tato bakalářská práce zkoumá důvody a motivace jedinců k účasti na ochranářských aktivitách v Jihomoravském kraji. Zaměřuje se na vztah členů Hnutí Brontosaurus k přírodě a na roli přírody v ideologii a praxi zmíněné organizace. První část se věnuje především historickému a současnému působení Hnutí Brontosaurus a jeho pozici v rámci environmentálních hnutí. Zabývá se historií, cíli, strukturou a aktivitami organizace. Text doplňují koncepty environmentální ideologie a etiky, které mají pomoci osvětlit možné postoje k ochraně životního prostředí.

Druhá část vychází z kvalitativního výzkumu. Interpretací rozhovorů s názorovými vůdci Hnutí Brontosaurus na Hodonínsku se pokouší určit současný vztah brontosaurů k přírodě, krajině a jejich ochraně. Postoje těchto mladých aktivistů přitom srovnává se studiemi postojů brněnských skautů, trempů a horolezců. Z této komparace vyplývá skutečnost, že mladí ochránci jednají pragmaticky a odklánějí se od jakékoli formy extremismu, který považují za překážku při prosazování svých cílů. Důraz kladou na konkrétní praktické činnosti, jako jsou výsadby stromů nebo péče o přírodní lokality, jež považují za smysluplnější než snahy o změny na úrovni politiky.

petrjirigal@gmail.com

GAL, P. *Hnutí Brontosaurus a příroda – environmentální ideologie organizace.* Brno: Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií, 2013. 61 s., 3 s. příloh. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Pavel Klvač.

Bc. Daniel Hájek

Fakulta stavební, Vysoké učení technické v Brně

Identifikace drah soustředěného povrchového odtoku a jejich stabilizace

Cílem studie je za pomoci digitálního modelu terénu identifikovat dráhy soustředěného povrchového odtoku v povodí Svratky a vyhodnotit množství a typ pozemků jimi ohrožených.

Výsledky práce jsou rozčleněny do dvou částí. Nejprve se výzkum věnuje „Analýze povodí Svratky vzhledem k náchylnosti k tvorbě drah soustředěného povrchového odtoku (DSO)" a poté pokračuje druhou částí sledující „Vyhodnocení vybraných drah soustředěného odtoku vzhledem k objemu možného odtoku".

Byla provedena komplexní analýza podkladů povodí řeky Svratky s cílem pochopení daného územního celku a následně bylo využito geografického informačního systému a dalších podkladů k vyhodnocení počtu a ploch pozemků potenciálně ohrožených vznikem DSO. Posléze bylo provedeno zkoumání konkrétních katastrálních území, kde byly pomocí hydrologického modelu DesQ stanoveny objemy možného odtoku v nalezených DSO.

Výsledky této studie, ač se nezabývala stávající protierozní ochranou v rámci povodí, ukazují vysokou ohroženost zemědělského půdního fondu na Svratecku vodní erozí.

daniel@hajci.cz

HÁJEK, D. *Identifikace drah soustředěného povrchového odtoku a jejich stabilizace.* Brno: Vysoké učení technické v Brně. Fakulta stavební, 2013. 64 s. Vedoucí bakalářské práce doc. Ing. Miroslav Dumbrovský, CSc.

Bc. Martin Králík

Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova univerzita

Příčiny a důsledky zavedení ekologického poplatku za převod automobilu v ČR

Bakalářská práce se věnuje ekologickému poplatku, který se platí za přeregistraci ojetého automobilu, jenž plní méně přísné emisní normy. Poplatek je v legislativě České republiky platný od ledna 2009.

Cílem této práce bylo zjistit, jaké dopady zavedení ekologického poplatku přineslo. V práci byla použita data z Magistrátu města Brna, Svazu dovozců automobilů a Českého statistického úřadu. Zajímal jsem se především o vliv na dovoz a vývoz ojetých automobilů a na přeregistraci v rámci ČR, přičemž byl zkoumán hlavně vliv na Brno. Problematika je řešena pomocí ekonometrických modelů.

Na základě odhadů modelů bylo zjištěno, že díky ekologickému poplatku nebylo do ČR dovezeno od prosince 2008 do března 2012 přibližně 7800 automobilů starších patnácti let a za období od prosince 2008 do prosince 2012 nebylo dovezeno přibližně 75 000 automobilů starých deset až patnáct let. Dále jsem došel k závěru, že díky zavedení ekologického poplatku se v Brně za období od prosince 2008 do prosince 2012 nepřeregistrovalo přibližně 4500 automobilů.

Práce poukazuje rovněž na nedostatky ekologického poplatku. Jedná se o mezeru v zákoně, díky které se lze placení ekologického poplatku vyhnout.

379228@mail.muni.cz

KRÁLÍK, M. *Příčiny a důsledky zavedení ekologického poplatku za převod automobilu v ČR*. Brno: Masarykova univerzita. Ekonomicko-správní fakulta, 2013. 30 s., 6 s. příloh. Vedoucí bakalářské práce Ing. Michal Kvasnička, Ph.D.

Bc. Eliška Nekvapilová

Přírodovědecká fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Použití poloparazitů r. *Rhinanthus* v projektech obnovy květnatých luk

Poloparazitické druhy působí ve společenstvech jako tzv. ekosystémoví inženýři se schopností potlačit dominantní druhy, a tím podpořit druhy konkurenčně slabší.

Cílem práce je ověření vlivu poloparazitického rodu *Rhinanthus* na vegetaci obnovených luk v Bílých Karpatech, navržení vhodného managementu a prověření vlivů prostředí působících na růst poloparazita.

Experiment probíhal na obnovovaných loukách v blízkosti NPR Čertoryje, kde byla dosévána semena z lokálních populací rodu *Rhinanthus* po dobu dvou let. Pro hodnocení stavu vegetace a jeho změn bylo použito fytocenologické snímkování a pro hodnocení vlivů na *Rhinanthus* analýzy půdy a dále zpracování mnohorozměrnými analýzami. Na lokalitách mělo klíčovou roli pH půdy, které je jedním z potencionálně rozhodujících faktorů určujících uchycení a ukončení životního cyklu poloparazita. Vliv poloparazita na rostlinné společenstvo je nutné zkoumat v dlouhodobějším měřítku.

Díky přirozenému výskytu rodu *Rhinanthus* má rostlina vysoký potenciál využití pro management oblastí sousedících s NPR Čertoryje. Možným úskalím může být správné načasování seče tak, aby poloparazitický druh stihl odplodit a zároveň nebyly omezovány dvouděložné byliny.

nekvapilovaeliska@seznam.cz

NEKVAPILOVÁ, E. *Použití poloparazitů r. Rhinanthus v projektech obnovy květnatých luk*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Přírodovědecká fakulta, 2013. 45 s., 8 s. příloh. Vedoucí bakalářské práce prof. RNDr. Jan Lepš, CSc.

Bc. Hana Syrová

Zahradnická fakulta, Mendelova univerzita v Brně

Tvorba prostoru na principech celostního vnímání

Má prostor, který nás obklopuje, pouze materiální, měřitelný rozměr? Nebo je to živý organismus, který tepe, dýchá a odráží naše vlastní nitro? Ovlivňujeme místo, ve kterém žijeme? Nebo místo ovlivňuje nás?

Bakalářská práce se zabývá pojetím prostoru jako celku. Analyzuje základní charakteristiky a souvislosti prostoru, abychom lépe pochopili jeho důležitost a komplexnost. Snaží se ozřejmit a vymezit víceúrovňový prostor, do kterého se promítají jak charakteristiky kulturní a společenské, tak i charakter místa. Konkrétněji se zabývá bytostným vztahem člověka a místa.

Cílem práce bylo vytvořit metodu tvorby prostoru, jež umožňuje do plánování a navrhování místa vložit aspekt celostního vnímání konkrétních lidí, kteří místo využívají, a následně tuto vytvořenou metodu aplikovat na modelovém území a vypracovat studii prostoru.

Metoda byla aplikována v prostoru zahrady u ekologického střediska Kaprálův mlýn v Mariánském údolí u Brna. V rámci práce byla provedena komplexní analýza prostoru. Následně byla vypracována studie modelového území, která byla zakreslena do situace, řezů a perspektiv. V závěru práce jsou zhodnoceny přínosy metody a její aplikovatelnost pro různé typy prostorů.

Syrova.H@seznam.cz

SYROVÁ, H. *Tvorba prostoru na principech celostního vnímání.* Brno: Mendelova univerzita v Brně. Zahradnická fakulta, 2013. 36 s., 21 s. příloh. Vedoucí bakalářské práce Ing. Zora Kulhánková, Ph.D.

Bc. Zuzana Szolgayová

Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita

Design laboratorního experimentu pro fylogenetickou rekonstrukci vybraných genů u netopýrů s geomykózou

Plísňové onemocnění (WNS) napadající hibernující netopýry již vyhubilo v Severní Americe přes 6 milionů netopýrů. Přítomnost geomykózy a WNS byla potvrzena i u netopýrů v Moravském krasu, ale bez masového úhynu.

Všechny druhy netopýrů vyskytující se na našem území patří mezi chráněné živočichy přečkávající nepříznivé zimní období v hibernaci. Případné vyhynutí těchto živočichů může vyvolat ekologické problémy v podobě přemnožení hmyzu, kterým se všichni naši netopýři živí.

Práce se zabývá návrhem laboratorního experimentu, pomocí kterého bude možné identifikovat variabilní úseky v nukleotidové sekvenci proteinů metabolismu vody nebo pokožky u netopýrů. Důraz je kladen na rozdíly mezi netopýry se zvýšenou úmrtností způsobenou právě tímto onemocněním oproti netopýrům, kteří přežívají.

Variabilní úseky byly lokalizovány pomocí mapování transkriptomu netopýra velkého (*Myotis myotis)* na nukleotidové sekvence vybraných proteinů u různých druhů netopýrů. Pomocí zarovnání referenční a konsenzuální sekvence z mapování jsou odlišeny konzervované úseky a pro ně jsou navrhnuty primery, které budou použity pro PCR. Produkty PCR budou využity pro rekonstrukci fylogenetického stromu. Na jeho základě bude možné identifikovat populace s evoluční výhodou v přežívání WNS.

323869@mail.muni.cz

SZOLGAYOVÁ, Z. *Design laboratorního experimentu pro fylogenetickou rekonstrukci vybraných genů u netopýrů s geomykózou.* Brno: Masarykova univerzita. Přírodovědecká fakulta, 2013. 61 s. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Natália Martínková, Ph.D.

Bc. Barbora Špačková

Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita

Environmentální výchova ve školní zahradě mateřské školy

Bakalářská práce se zabývá problematikou environmentální výchovy v mateřské škole. Zvláštní pozornost věnuje využití školních zahrad a jejich roli při utváření vztahu dětí k životnímu prostředí. Vymezuje základní úkoly environmentální výchovy, zmiňuje důležitost postoje učitele, uvádí požadavky na koncepci zahrady a poskytuje pohled do historie školních zahrad. Jádro tvoří případové studie, které ověřují naplňování teoretických požadavků environmentální výchovy v mateřské škole na konkrétních příkladech ve třech školních zahradách.

Cílem práce je poukázat na možnosti environmentální výchovy v mateřské škole, zvláště na přínos školních zahrad pro utváření vztahů dětí k přírodě. Práce může sloužit jako podklad pro metodiku zabývající se environmentální výchovou v mateřské škole a také se stát inspirací pro učitele.

Na základě současných odborných poznatků je zřejmý velký význam předškolního období pro utváření celkového postoje osobnosti ke světu. K tomu, aby děti získaly k přírodě pozitivní vztah, napomáhá, když v ní pravidelně pobývají a mohou ji zažívat všemi smysly. Tuto možnost nabízí právě školní zahrada, která by měla být podnětná a děti by v ní měly mít možnost volného pohybu co nejčastěji. Z uvedených případových studií v praktické části bakalářské práce vyplývá, že školní zahrada se významně podílí na naplňování záměrů Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.

baraspackova@seznam.cz

ŠPAČKOVÁ, B. *Environmentální výchova ve školní zahradě mateřské školy.* Brno: Masarykova univerzita. Pedagogická fakulta, 2013. 66 s., 7 s. příloh. Vedoucí bakalářské práce doc. PaedDr. Hana Horká, CSc.

Bc. Eliška Šťastná

Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita

Spolupráce státní památkové péče a ochrany přírody při obnově historických zahrad a parků. Případová studie zámeckého lesoparku ve Vranově nad Dyjí.

Úvodní část bakalářské práce se snaží zjistit, zda existuje téma společné památkové péči a ochraně přírody. Na základě popisu jejich vývoje dochází ke zjištění, že tímto tématem může být obnova historických zahrad. Proto se práce dále věnuje konkrétní obnově lesoparku ve Vranově nad Dyjí, ležícímu na území spravovaném NP Podyjí, NPÚ, Lesy České republiky a několika obcemi. Primárním cílem bylo zjistit, zda je mezi památkáři a Správou NP Podyjí možné identifikovat faktory, které ovlivnily vzájemnou spolupráci během obnovy. Na základě užití metody polostrukturovaných rozhovorů a analýzy dokumentů bylo zjištěno, že spolupráci pozitivně ovlivňuje dlouholetá známost aktérů a společný zájem. Představitele NP, NPÚ a Vranova nad Dyjí nepojí společný zájem a velmi často zastávají rozdílná stanoviska, což následně ovlivňuje obnovu lesoparku.

Výsledky bakalářské práce mohou přispět k získání ucelenějšího pohledu na vzájemný vztah památkářů, ochránců přírody a dalších aktérů. Díky odhalení faktorů ovlivňujících spolupráci je možné poučit se z nich, a tak lépe pečovat o historické zahrady a parky.

elis.stastna@gmail.com

ŠŤASTNÁ, E. *Spolupráce státní památkové péče a ochrany přírody při obnově historických zahrad a parků. Případová studie zámeckého lesoparku ve Vranově nad Dyjí.* Brno: Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií, 2013. 62 s., 27 s. příloh. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Jan Dostalík.

Ing. Tomáš Babka

Zahradnická fakulta, Mendelova univerzita v Brně

Diplomní projekt dotvoření vybraných urbánních prostorů - Svah mezi Vinohrady a Židenicemi v Brně

Práce se zabývá problematikou zahrádkářských kolonií. Jako modelový objekt byla zvolena lokalita v Brně-Židenicích.

Na základě analýz a referenčních příkladů je navržena postupná přeměna dnešní umrtvené, neprostupné, nepřehledné a ekologicky problematické zahrádkářské kolonie v jednotně pojatý, kulturní, čitelný, sociálně aktivní a prostupný soubor nájemných zahrádek. Rovněž se nabízí možnost postupné přestavby této nově navržené struktury v zahradní čtvrť.

Navrženými pravidly a regulativy je nastolena osnova, jakým způsobem optimálně přestavět obrovské neprostupné území oddělené od zbytku města vysokým plotem a jak z něj vytvořit nedílnou součást městské struktury. Projekt nabízí alternativu řídkému zastavování na okrajích našich měst, cenově dostupné bydlení v zahradách a množství ploch k rekreaci, dále pak úvahy o možných řešeních parkování, o vztahu domu a zahrady, o přechodu mezi městem a krajinou a odpovědi na další ožehavé urbanistické otázky.

Práce se v diskuzi zabývá také konfrontací návrhu s legislativními překážkami a dalšími limity dnešní doby.

tom.babka@gmail.com

BABKA, T. *Diplomní projekt dotvoření vybraných urbánních prostorů – Svah mezi Vinohrady a Židenicemi v Brně.* Brno: Mendelova univerzita v Brně. Zahradnická fakulta, 2013. 55 s. Vedoucí diplomové práce prof. Ing. Jiří Damec, CSc.

Ing. Jana Barašová

Lesnická a dřevařská fakulta, Mendelova univerzita v Brně

Krajinářské hodnocení území a revitalizace obecního sadu

Zájem o krajinnou strukturu, snaha o zachování ovocných dřevin v krajině, zatraktivnění území obce pro život a přilákání nové skupiny turistů vedl ke zpracování tématu na katastrálním území obce Chudčice (okres Brno-venkov).

Cílem práce bylo vytvořit přehledný materiál o současném stavu, o možnostech zlepšení stavu a využitelnosti zájmových ploch a o zpřístupnění území s návrhem řešení pro navržená opatření v k. ú. obce Chudčice a se zjištěním možných zdrojů financování.

Práce se zabývá dvěma sady ve vlastnictví obce, jírovcovou alejí a návrhem výsadby u obecního hřbitova. V terénu byly zhodnoceny charakteristiky, možnosti a perspektivita dřevinných porostů. Dále byly vyhledány a zpracovány dostupné materiály s tematikou zájmových prvků. Na tomto základě byly vytvořeny návrhy managementu území, výstavby cest a altánů.

Pro zjištění finančních nároků navržených opatření byl sestaven rozpočet a byly vylišeny možné zdroje financování navržených opatření. Navržená opatření by měla sloužit jako podklad pro další řešení částí katastrálního území obce a rozšířit možnosti rozvoje jeho rekreačního potenciálu, a získat tak další atraktivní plochu pro procházky nejen místních obyvatel, ale i turistů.

ing.jana.barasova@gmail.cz

BARAŠOVÁ, J. *Krajinářské hodnocení území a revitalizace obecního sadu.* Brno: Mendelova univerzita v Brně. Lesnická a dřevařská fakulta, 2013. 70 s., 51 s. příloh. Vedoucí diplomové práce Ing. Pavla Kotásková, Ph.D.

Mgr. Veronika Frélichová

Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita

Jídlo s tváří farmáře: komunitou podporované zemědělství v České republice

Práce se zabývá fenoménem komunitou podporovaného zemědělství (community supported agriculture – CSA), který je světově rozšířenou formou alternativních potravinových systémů. V komunitou podporovaném zemědělství uzavírají zemědělci a spotřebitelé vzájemné partnerství založené na dlouhodobém závazku a osobním vztahu. CSA je v práci definováno jako soubor principů, který překračuje svým sociálním a ekonomickým přínosem koncept udržitelné spotřeby potravin, a model organizace potravinového systému, jenž nabývá pestrých podob napříč kulturními prostředími.

Cílem práce je především charakterizovat výskyt fenoménu v českém prostředí. V empirické části práce je metodou případových studií popsáno a srovnáváno šest českých systémů CSA (z nichž jeden se nachází v Brně). Na základě analýzy rozhovorů s jedenácti klíčovými aktéry vyplývá třináct významných aspektů organizace CSA, jako např. náklady a výnosy systému, diverzifikace odbytu pomocí CSA, interakce zemědělců a organizátorů, inspirace zahraničními modely nebo odchylky od ideálního stavu. Závěry práce jsou použitelné v zemědělské praxi při plánování způsobů odbytu pro drobné farmáře.

veronika.frelichova@gmail.com

FRÉLICHOVÁ, V. *Jídlo s tváří farmáře: komunitou podporované zemědělství v České republice.* Brno: Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií, 2013. 98 s. Vedoucí diplomové práce Ing. Zbyněk Ulčák, PhD.

Ing. arch. Lenka Gulačová

Fakulta architektury, Vysoké učení technické v Brně

Nové nábrežia – urbanistická štúdia prestavby vybraného územia pozdĺž rieky Svitavy v Brne

Diplomová práca sa venuje problematike nábrežia Svitavy v Brne, konkrétne územím medzi Cacovickým ostrovom a Zbrojovkou. Cieľom práce je jeho revitalizácia, reinterpretácia a doplnenie aktivít, ktoré sú prostriedkom navrátenia alebo napravenia strateného vzťahu k rieke. Výslednému návrhu predchádzala práca pozostávajúca z teoretickej časti (podloženej štúdiom literatúry), analytickej časti (vychádzajúcej predovšetkým z vlastných prieskumov v teréne a dotazníka) a referenčných projektov.

Riešené územie je zaujímavé svojim charakterom, kde nábrežie prechádza od čisto prírodného na severe až k mestskému charakteru smerom k centru.

Na základe predchádzajúcich prieskumov a analýz som si dané územie rozdelila na štyri celky podľa charakteru miesta, ktorému zodpovedajú, a pridelila im náležité funkcie (prírodno-vzdelávaciu, športovo-rekreačnú, kultúrno-spoločenskú a mestskú – bývanie). Rieka Svitava ako mestotvorný prvok je málo využívaná. Jej hlavným problémom je to, že je neprístupná, zanedbaná, vo veľkej ploche zastavaná brownfieldami, ktoré sú väčšinou nefunkčné. Ľudia tu nemajú dôvod tráviť svoj voľný čas. Je dôležité, aby využila svoj potenciál a stalo sa z nej vyhľadávané miesto, ktoré okrem tranzitnej funkcie plní aj ekologickú, spoločenskú, rekreačnú, oddychovú, športovú atď.

lenkagulacova@gmail.com

GULAČOVÁ, L. *Nové nábrežia – urbanistická štúdia prestavby vybraného územia pozdĺž rieky Svitavy v Brne*. Brno: Vysoké učení technické v Brně. Fakulta architektury, 2013. 68. s. Vedoucí diplomové práce doc. Ing. arch. Gabriel Kopáčik, Dr.

Ing. Bohumila Hájková

Zahradnická fakulta, Mendelova univerzita v Brně

Krajinářská studie vybraného území

Diplomová práce se zabývá návrhem koncepce uspořádání krajiny v katastrálním území Rašov. Jednu z podkladových vrstev návrhu tvoří preventivní hodnocení krajinného rázu, do něhož byli zapojeni místní obyvatelé.

Úkolem práce bylo shrnout základní poznatky o problematice krajinného plánování a ochrany krajinného rázu, s důrazem na téma implementace Evropské úmluvy o krajině do plánovací praxe. Cílem bylo v řešeném území provést hodnocení krajinného rázu, zapojit do tohoto hodnocení veřejnost a porovnat laické a expertní hodnocení krajinného rázu. Výsledným výstupem je návrh změn využívání území a dalších opatření ve formě krajinářské studie, jež může sloužit jako podklad pro další stupně krajinného plánování, např. při komplexních pozemkových úpravách.

Krajinný ráz byl hodnocen pomocí upravené metodiky Bukáčka a Matějky (1999, 2010). Ve spolupráci s místními obyvateli byla použita metodika ECOVAST. Vzhledem k malé účasti na veřejném setkání byl dále proveden kvalitativní průzkum pomocí rozhovorů. Nejvýraznější vstup veřejnosti byl zaznamenán v oblasti krajinné vrstvy „příběhy a asociace", která se významně podílí na vytváření pocitu identifikace s místem.

Navržená opatření jsou zaměřena především na zvýšení prostupnosti krajiny, posílení retenční schopnosti krajiny a zmírnění projevů vodní eroze.

bohumila.hajkova@gmail.com

HÁJKOVÁ, B. *Krajinářská studie vybraného území*. Lednice: Mendelova univerzita v Brně. Zahradnická fakulta, 2013. 43 s., 39 s. příloh, 2 mapy. Vedoucí diplomové práce Ing. Markéta Flekalová, Ph.D.

Ing. Pavlína Kadaňková

Agronomická fakulta, Mendelova univerzita v Brně

Přírodní charakteristika vybraných lokalit přírodního parku Střední Pojihlaví

Diplomová práce se zabývá přírodní charakteristikou vybraných lokalit přírodního parku Střední Pojihlaví, náležícího do Jihomoravského kraje. V rámci rozlehlého území parku práce podrobně studuje šest přírodně hodnotných lokalit. Jedná se o lokality bezlesého charakteru nebo s rozvolněným lesním porostem vyžadující specifický způsob obhospodařování. Vymezená území se vyznačují bohatou floristickou skladbou a některé z nich také bohatou historií. Na vybraných lokalitách se vyskytují teplomilné trávníky umožňující přežití silně ohroženým druhům rostlin.

Ve své práci se blíže věnuji údržbě vybraných území, spočívající v provádění managementových zásahů, a také navrhuji další aktivity, které by pomohly udržet nebo zlepšit jejich stávající stav.

Mezi zájmové lokality patří přírodní rezervace Nad řekami v k. ú. Hrubšice, přírodní památka Kozének v k. ú. Lhánice, lokalita Černice v k. ú. Jamolice, lokalita Polánka v k. ú. Lhánice, významný krajinný prvek Hadcová stráň a lokalita Syslí louka v k. ú. Biskoupky. Všechny tyto řešené lokality vznikly v minulosti vlivem zemědělské činnosti člověka. Jedná se totiž o území vytvořená v souvislosti s pastevním obhospodařováním prováděným v průběhu celých staletí.

pavla.kadank@seznam.cz

KADAŇKOVÁ, P. *Přírodní charakteristika vybraných lokalit přírodního parku Střední Pojihlaví.* Brno: Mendelova univerzita v Brně. Agronomická fakulta, 2013. 97 s., 7 s. příloh. Vedoucí diplomové práce Mgr. Dr. Jaroslav Knotek, Ph.D.

Ing. arch Kateřina Kálalová

Fakulta architektury, Vysoké učení technické v Brně

Ponava – potenciál rozvoje území

Předmětem diplomové práce je úvaha nad nedostatečným využitím brněnské Ponavy, zejména areálu bývalého fotbalového stadionu. Cílem je najít takové řešení, které přinese do této oblasti život, zhodnotí potenciál místa a zároveň neodstraní stopy minulosti. Důraz je kladen také na to, aby celé území bylo řešeno podle zásad trvale udržitelného rozvoje a ekologického urbanismu, velká pozornost je kladena řešení vegetace (řízená sukcese stadionu).

Práce si neklade za cíl najít univerzální recept na to, jak má vypadat město, spíše se snaží vytěžit maximum ze stávajících podmínek, v nichž velkou dominantou, problémem a zároveň potenciálem území je ruina stadionu. Jedná se o určitou alternativu a vymezení se vůči megalomanským developerským projektům.

Důraz je kladen také na nalezení takového řešení veřejných prostorů, které bude podporovat setkávání lidí a dobré mezilidské vztahy. Z hlediska prostorového se návrh řídí heslem „raději vrstvit než demolovat". Těžištěm nového návrhu je bývalá hrací plocha stadionu, která je přetvořena v městskou zahradu. Ta je dále doplněna i jinými městskými funkcemi.

Základní principy uplatněné v práci mohou být možností pro oživení i dalších brownfieldů nejen v Brně. Práce je doplněna řadou referenčních příkladů.

kalalova.kata@gmail.com

KÁLALOVÁ, K. *Ponava – potenciál rozvoje území.* Brno: Vysoké učení technické v Brně. Fakulta architektury, Ústav navrhování 5, 2013. 64 s., 13 s. příloh. Vedoucí diplomové práce doc. Ing. arch. Karel Havliš.

Mgr. Adéla Kroupová

Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita

Environmentální a lokálně-ekonomické aspekty rychlého občerstvení a běžné restaurace na Brněnsku: případová studie

Diplomová práce je zaměřena na srovnání rychloobslužné restaurace McDonald's v Brně a běžné restaurace na Brněnsku z hlediska environmentálních a lokálně-ekonomických souvislostí. Porovnává v obou provozech původ vybraných surovin pro přípravu pokrmů a zjišťuje, zda existují potencionální dodavatelé těchto surovin jednak v regionu, a jednak na území České republiky. Dále práce zkoumá míru recyklace odpadů a úspor energie a okrajově se také soustředí na lokální dimenzi a sociálně-ekonomické aspekty zaměstnanosti a na otázku reklamy a prostředí v obou provozech.

V práci bylo posuzováno, jakou mají majitelé, resp. franšízantka, svobodnou vůli při rozhodování o otázkách dodavatelů a recyklace / opětovného využití odpadů. Z práce vyplynuly tři hlavní závěry, tedy že zkoumaná běžná restaurace využívá dvě třetiny vybraných surovin z lokálních zdrojů, přičemž McDonald's nevyužívá žádné; že se v běžné restauraci nakládání s odpady a energiemi řeší dobrovolně a intuitivně, na rozdíl od restaurace McDonald's, kde je toto kontrolováno přísnými pravidly; a že obě provozovny ve značné míře zaměstnávají zaměstnance z blízkého okolí.

Adela.Kroupova.Rosice@seznam.cz

KROUPOVÁ, A. *Environmentální a lokálně-ekonomické aspekty rychlého občerstvení a běžné restaurace na Brněnsku: případová studie.* Brno: Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií, 2013. 110 s., 2 s. příloh. Vedoucí diplomové práce RNDr. Naďa Johanisová, Ph.D.

Ing. Tomáš Marek

Fakulta chemická, Vysoké učení technické v Brně

Průběh destratifikace na vodní nádrži Brno

Práce se zabývá procesem destratifikace na Brněnské údolní nádrži v rámci rozsáhlého projektu „Čisté povodí Svratky", který si klade za cíl zlepšení kvality vody v celém povodí nad nádrží. Na Brněnské přehradě probíhá projekt „Realizace opatření na Brněnské údolní nádrži". Jeho cílem je návrh a realizace opatření, jež potlačí masový rozvoj sinic v nádrži. Jedním ze stěžejních opatření je aerace a rozmíchání vody v přehradě pomocí 20 aeračních věží.

V teoretické části je tato práce zaměřena na sezónní podmínky v nádrži, technologie vhodné k destratifikaci a aeraci a možnosti jejich použití. V praktické části práce monitoruje sezónní proces destratifikace a její ovlivnění meteorologickými podmínkami. V práci je detailně popsán proces destratifikace v nádrži v sezóně 2012, která byla z hlediska výskytu vodního květu nejrizikovější. Vertikální rozložení teploty bylo měřeno pomocí teplotních sond na čtyřech místech hlavního jezera přehrady. Výsledky měření v porovnání s referenční přehradou prokazují rozrušení teplotní stratifikace s efektem prokysličení hypolimnické vrstvy, což vedlo k udržení čisté vody v brněnské přehradě po celou sezónu.

tomikmarek@seznam.cz

MAREK, T. *Průběh destratifikace na vodní nádrži Brno.* Brno: Vysoké učení technické v Brně. Fakulta chemická, 2013. 54 s. Vedoucí diplomové práce Ing. Jiří Palčík, Ph.D.

Ing. arch. Linda Pišová

Fakulta architektury, Vysoké učení technické v Brně

Nová nábřeží – Svitava

Diplomová práce navazuje na předešlý semestr, v němž jsem se s kolegyněmi Lenkou Gulačovou a Zdeňkou Sedlákovou zabývala komplexní analýzou řeky Svitavy v Brně, jejími hodnotami, problémy a následným potenciálem využití. Práce se pohybuje na pomezí teoretické a praktické, tedy návrhové roviny. Věnuje se problematice nábřeží, řece v městském prostředí, ekologickým aspektům a přírodnímu charakteru řeky. Dalším tématem jsou brownfieldy, které jsou pro posvitavskou průmyslovou zónu velmi typické.

Pro tuto práci byla zvolena nejsevernější část řeky Svitavy v Brně. Jedná se o tři lokality, jejichž ústředním motivem jsou ostrovy a brownfieldy. Oba tyto fenomény mají své hodnoty, problémy a zároveň velký potenciál. Na vytipovaných lokalitách (Obřany, Maloměřice, Husovice) jsou ilustrovány možnosti, které mají podobu drobných zásahů. Zásahy zlepšují kvalitu území v mnoha rovinách – estetické, ekologické, provozní a další.

K jednotlivým lokalitám jsou zpracované podrobné analýzy a historický vývoj, který je doložen na historických mapách a dobových snímcích. Spojujícím motivem všech tří lokalit je přírodní hodnota řeky, fenomén ostrovů a soutoků a kvalitní industriální architektura.

linda.pisova@gmail.com

PIŠOVÁ, L. *Nová nábřeží – Svitava.* Brno: Vysoké učení technické v Brně. Fakulta architektury, 2013. 126 s., 1 s. příloh. Vedoucí diplomové práce doc. Ing. arch. Gabriel Kopáčik, Dr.

Ing. Václav Plíhal

Lesnická a dřevařská fakulta, Mendelova univerzita v Brně

Participativní GIS v krajinném a územním plánování

Diplomová práce se zabývá možností aplikace participativních geografických informačních systémů (PGIS) v podmínkách českého venkova. Jak vyplývá z rešeršní části, nejen ve sledované oblasti krajinného a územního plánování české prostředí v teorii i aplikaci PGIS zaostává.

Případová studie realizovaná v mikroregionu Olešnicko na severní periferii Jihomoravského kraje ukazuje obtížnost zapojení veřejnosti do projektu i relativní snadnost technologického provedení prostorově orientovaného mikrokomunitního webu. Autorem byly použity existující technologie Ushahidi (OpenLayers + PHP), z nástrojů nezaměřených přímo na práci s prostorovými daty pak DokuWiki a Disqus.

Dle publikovaných zahraničních studií korespondujících se zkušeností autora z vlastní studie neleží problémy zavádění přístupu PGIS v oblasti technologií, ale v rovině společenské. O perspektivní nástroj z různých důvodů nemá velký zájem veřejná správa ani veřejnost. Autorem vytvořený a popisovaný portál zmola.cz má předpoklady zlepšit kvalitu prostorového plánování tím, že může zprostředkovat širokou škálu účasti veřejnosti od mapování hodnot venkovské krajiny po připomínky ke konkrétním realizačním krajinářským projektům.

vaclav.plihal@zmola.cz

PLÍHAL, V. *Participativní GIS v krajinném a územním plánování*. Brno: Mendelova univerzita v Brně. Lesnická a dřevařská fakulta, 2013. 68 s. Vedoucí diplomové práce Ing. Tomáš Mikita, Ph.D.

Mgr. Monika Popelková

Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita

Luxus v klášteře: Environmentální souvislosti životního způsobu klarisek

Diplomová práce se věnuje katolické kontemplativní řeholní komunitě klarisek žijící v Soběšicích u Brna. Práce přináší informace o environmentálních dopadech životního způsobu klarisek a porovnává je s jinými environmentálně příznivými životními způsoby a koncepty. Hlavním konceptem je nový luxus (oceňující hodnotu času, pozornosti, prostoru, přírody, klidu a bezpečí) a ekologický luxus – vědomé snižování ekologické stopy a schopnost sebeomezení, vyvážené orientací k nemateriálním kulturou oceňovaným hodnotám. Pojednávány jsou dále dobrovolná skromnost, voluntary simplicity, bioregionalismus či slow movement. Jádro práce spočívá v prezentaci výsledků terénního výzkumu, který byl pořízen v komunitě klarisek. Výsledky ukazují, že tato komunita oceňuje některé statky nového luxusu, zejména pozornost a klid. Životní způsob klarisek vykazuje environmentální souvislosti – klarisky necestují, mají malou spotřebu, věnují se ručním pracím apod. Jejich životní způsob je blízký dobrovolně skromným. Ekologický luxus není v životním způsobu klarisek patrný, a to zejména proto, že klarisky nereflektují environmentální souvislosti svého životního způsobu a nezmenšují uvědoměle svoji ekologickou stopu.

zabikuk@centrum.cz

POPELKOVÁ, M. *Luxus v klášteře: Environmentální souvislosti životního způsobu klarisek*. Brno: Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií, 2013. 78., 21 s. příloh. Vedoucí diplomové práce prof. RNDr. Hana Librová, CSc.

Ing. Tereza Řípová

Agronomická fakulta, Mendelova univerzita v Brně

Analýza a zhodnocení místní agendy 21 na příkladu vybraných obcí v Jihomoravském kraji

Práce je zaměřena na praktické užívání místní agendy 21 jako metody kvality ve veřejné správě a související projekt Zdravé město. Místní agenda 21 je nástroj pro uplatnění principů trvale udržitelného rozvoje na lokální úrovni, snaží se hledat řešení ve spolupráci se všemi složkami místního společenství. Jedná se tedy o proces, který prostřednictvím zkvalitňování veřejné správy, strategického řízení a zapojování veřejnosti do plánovacích procesů zvyšuje kvalitu života ve všech jeho oblastech a snaží se o odpovědnost občanů za své životy a životy budoucích generací při respektování principů udržitelného rozvoje. Problematika udržitelného rozvoje postihuje všechny oblasti lidského života a nalezení cesty správného řešení není jednoduché. Každý jedinec by měl svým uvědomělým chováním přispět k udržitelnosti. Metoda místní agendy se snaží o zachování principů udržitelnosti pod heslem „mysli globálně, jednej lokálně". Dá se říci, že problematikou udržitelného rozvoje se zabývá každá obec, jen své aktivity nazývá jinak. Do budoucna by jistou motivací a zárukou kvality mohla být značka určité prestiže, kterou místní agenda 21 nebo projekt Zdravé město určitě je.

ripova_tereza@centrum.cz

ŘÍPOVÁ, T. *Analýza a zhodnocení místní agendy 21 na příkladu vybraných obcí v Jihomoravském kraji.* Brno: Mendelova univerzita v Brně. Agronomická fakulta, 2013. 80 s. Vedoucí diplomové práce doc. RNDr. Antonín Vaishar, CSc.

Ing. arch. Pavlína Šarayová
Fakulta architektury, Vysoké učení technické v Brně

Hitlerova nedálnice spojnice

Cílem práce byla aktivace území poznamenaného navrhovanou stavbou Hitlerovy dálnice. Linearita řešeného území je nástrojem pro propojení, nebo izolaci? Určujícím je vztah mezi člověkem, krajinou, městem a vesnicí, který udává vlastní smysl danému území.

Svým návrhem reaguji na dnešní styl života v obcích a ve městech, na individuální dopravu za vším. Pro lidi z měst znamenají příroda a přírodní kvalitní produkty něco extra, zatímco lidé z vesnice naopak občas vyhledávají víkendový výlet za kulturou a supermarketem do města. Cílem práce bylo proto dát služby do pohybu, místo rozrůstání individuální dopravy, a zpohodlnit a zkvalitnit tak uspokojení lidských potřeb. Hlavní ideou bylo propojit tyto různorodé potřeby lidí z měst a z venkova a vzájemně je obohatit danou spoluprací a kompatibilitou mezi sebou.

Na trase byly tedy navrženy pohyblivé jednotky, sloužící individuálně, ale také na určitých místech po spojení jako větší funkční celky. Fungování tohoto projektu bych přirovnala například k divadlu. Nejde o jeden definovaný prostor, každá divadelní hra má také jinou kulisu. Snaha byla o živoucí organismus, který může reagovat na své okolí, na nové technologie, nové způsoby zábavy a nový způsob života.

saraypa@mybox.cz

ŠARAYOVÁ, P. *Hitlerova nedálnice spojnice.* Brno: Vysoké učení technické v Brně. Fakulta architektury, 2013. 100 s. Vedoucí diplomové práce Ing. arch. Jan Mléčka.

Ing. Jana Šimečková

Agronomická fakulta, Mendelova univerzita v Brně

Návrh protierozních opatření v katastrálním území Vícemilice

Diplomová práce se zabývá problematikou eroze. První část obsahuje rešerši o vodní a větrné erozi. Druhá a hlavní část se zabývá vybraným katastrálním územím, na němž se řešila velikost vodní eroze a následně i několik protierozních opatření s různými variantami. Sledovaným katastrálním území je k. ú. Vícemilice (město Bučovice, okres Vyškov, kraj Jihomoravský).

Pro výpočet eroze se použila univerzální Wischmeier-Smithova rovnice (USLE). Jednotlivé faktory byly zjištěny dle nové metodiky vytvořené Janečkem a kol. roku 2012 (metodika se prozatím v praxi nepoužívá). Hodnota smyvu činila 6678,60 $t*rok^{-1}$ (dle současné metodiky by byl smyv 2955,28 $t*rok^{-1}$). Výsledkem této části je zjištění, že 67 % výměry orné půdy je ohroženo stupněm erozního ohrožení 4 (tedy nejvyšším).

V reakci na tyto výsledky se následně vytvořilo několik variant protierozních opatření. Pro jednotlivé možnosti byly zhotoveny mapové přílohy. Hodnota smyvu pomocí protierozního opatření byla snížena minimálně pod 650 $t*rok^{-1}$.

V práci byly též porovnány výsledky smyvu půdy dle nové Janečkovy metodiky a dřívější (též vytvořené Janečkem). Kromě toho byly porovnány i změny provedené u přípustné ztráty půdy.

simeckovajana@seznam.cz

ŠIMEČKOVÁ, J. *Návrh protierozních opatření v katastrálním území Vícemilice.* Brno: Mendelova univerzita v Brně. Agronomická fakulta, 2013. 72 s., 11 s. příloh. Vedoucí diplomové práce prof. Ing. František Toman, CSc.

Ing. Veronika Tomanová

Zahradnická fakulta, Mendelova univerzita v Brně

Návrh ekologické sítě jako součást managementu krajiny v okolí obce Ústup

Cílem práce bylo provedení biogeografické diferenciace území v geobiocenologickém pojetí na území tří katastrů (Ústup, Olešnice a Kněževes) o celkové rozloze 1772 hektarů, na jehož základě byla vymezena v silně zemědělsky ovlivňované krajině kostra ekologické stability (KES).

Pro jednotlivé skladebné části KES (794 segmentů) byl navrhnut optimální management v podobě rámcových směrnic hospodaření a náročnost managementových opatření byla ekonomicky vyčíslena s výhledem na 10 let.

Hlavním úkolem bylo vytvoření dokumentu, jehož výsledky by byly do budoucna použitelné pro osoby zabývající se zdejší krajinou. Na základě těchto výsledků by bylo možné nejen teoreticky, ale i prakticky vytvořit např. ÚSES, vyhlásit chráněná území či vytvořit nové plány péče pro stávající chráněná území. Práce je vytvořena tak, aby byla srozumitelná i pro laickou veřejnost, zejména pro vlastníky pozemků, kteří jsou klíčovými aktéry v péči o krajinu.

Pro rozšíření povědomí o zdejší krajině vznikly brožurky „Toulky Olešnickem aneb z minulosti vyrůstá budoucnost“. Každá brožurka popisuje území jednoho katastru a čtenáři přiblíží jeho přírodní krásy, lidové stavby, zvyky, tradice a další.

vvtomanova@seznam.cz

TOMANOVÁ, V. *Návrh ekologické sítě jako součást managementu krajiny v okolí obce Ústup.* Brno: Mendelova univerzita v Brně. Zahradnická fakulta, 2013. 117 s., 67 s. příloh, 3 brožury. Vedoucí diplomové práce Ing. Michal Friedl.

Mgr. Ing. Ilona Zlomková

Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého v Olomouci

Analýza současného stavu a využití certifikovaných školních přírodních zahrad v ČR

Diplomová práce popisuje pozitivní přínosy přírodní zahrady na vzdělávací proces a celostní zdraví dětí. Práce dále analyzuje parametry a míru využití certifikovaných školních přírodních zahrad v ČR. Z dat získaných dotazníkovým šetřením je analyzována velikost, složení a využití zahrad.

Z výsledků vyplývá, že certifikované školní přírodní zahrady obsahují bohaté zastoupení vzdělávacích, pracovních a herních prvků bez ohledu na velikost zahrady. Školy nejčastěji využívají přírodní zahradu pro výuku ve vzdělávacích oblastech Člověk a jeho svět, Člověk a svět práce, Člověk a příroda. Některé školy dokonce našly i cestu, jak propojit zahradu s výukou informačních a komunikačních technologií nebo jak využít zahradu v zimních měsících. Z porovnání vyplývá, že míra využití přírodních školních zahrad je výrazně vyšší než míra využití běžných školních zahrad.

Školní přírodní zahrady jsou fungující koncept schopný plnit výukovou, pracovní i herní funkci, a tím pozitivně doplňovat vzdělávací proces žáků. Výsledky práce mohou použít zástupci škol, ekologických organizací i široká veřejnost jako součást propagace konceptu školních přírodních zahrad.

ilona.gotzova@gmail.com

ZLOMKOVÁ, I. *Analýza současného stavu a využití certifikovaných školních přírodních zahrad v ČR*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. Fakulta tělesné kultury, 2013. 87 s., 23 s. příloh. Vedoucí diplomové práce Mgr. Jiří Skoumal, Ph.D.

Ing. Jana Zuntychová

Zahradnická fakulta, Mendelova univerzita v Brně

Suburbánní výstavba jako obytná krajina

Diplomová práce se zabývá suburbanizací a sídelní kaší jako důsledky změn ve společnosti. Předkládá základní historický přehled a popisuje situaci urban sprawl v současné Evropě. Detailněji rozebírá situaci v České republice. Poukazuje na příčiny, důsledky a negativa, které s sebou tento jev přináší, a předkládá fakta vedoucí k jejich pochopení. Zabývá se růstem přilehlých brněnských oblastí a samostatných městských částí. Definuje lokality s výrazným růstem obyvatel mezi lety 2001–2011.

Praktická část práce je aplikací zjištěného na modelové území, kterým je Brno-Útěchov. Vlivem suburbanizace se jedná o jednu z nejvíce rozrostlých okrajových částí Brna. Obec však není na nárůst adekvátně připravena a nenabízí o mnoho více než jen parcely k zástavbě a dobré přírodní prostředí.

Ideová studie se snaží ukázat alternativní cestu v přístupu k současným satelitním výstavbám a předkládá vizi pro celou obec. Detailněji řeší lokalitu mezi ulicemi Mladá a Ve Vilkách. Předkládá koncepční projekt nabízející alternativu k současným satelitním výstavbám a pracuje s myšlenkou sousedství a soukromí.

Kromě domů a zahrady, jakožto soukromých prostor, pracuje i s veřejným prostorem, který předkládá v podobě hřiště a cesty. Tu nazývá sdíleným sousedstvím, jež se stává obytnou krajinou.

jana.zuntychova@email.cz

ZUNTYCHOVÁ, J. *Suburbánní výstavba jako obytná krajina*. Brno: Mendelova univerzita v Brně. Zahradnická fakulta, 2013. 56 s. Vedoucí diplomové práce Ing. Barbara Krátká Adámková, Ph.D.

Ing. Hedvika Žajglová

Fakulta chemická, Vysoké učení technické v Brně

Aplikace prekoncentračních/separačních technik pro stanovení platiny v životním prostředí atomovou spektrometrií

Platina je do životního prostředí emitována prostřednictvím automobilových katalyzátorů. V posledních letech koncentrace Pt v životním prostředí několikanásobně vzrostla. Především prostřednictvím vzdušných aerosolů se platina dostává do těla člověka.

Cílem této diplomové práce bylo zpracování podrobné literární rešerše, týkající se výskytu platiny v životním prostředí a metod jejího stanovení, charakterizace používaných separačních a prekoncentračních technik při jejím stanovení, optimalizace vybrané metody SPE, optimalizace podmínek měření platiny na ET-AAS a jejich následná aplikace při analýze reálných vzorků.

Jako reálné vzorky byly analyzovány filtry ze skelných vláken, které byly použity pro odběr vzdušných aerosolů. Vzorkování probíhalo na ulici Údolní v Brně. Byla zjištěna přítomnost platiny v prachu o koncentracích 61,80 $ng \cdot g^{-1}$ pro listopad, 230,88 $ng \cdot g^{-1}$ pro prosinec a 251,05 $ng \cdot g^{-1}$ pro leden. Této problematice je na území České republiky zatím věnována malá pozornost. Platinové kovy obecně jsou známé svými alergenními účinky. Vzhledem ke zvyšující se koncentraci Pt v životním prostředí je nutná znalost jejího množství, aby bylo možné posoudit zdravotní rizika pro člověka i ostatní organismy.

zajglovaHedvika@seznam.cm

ŽAJGLOVÁ, H. *Aplikace prekoncentračních/separačních technik pro stanovení platiny v životním prostředí atomovou spektrometrií.* Brno: Vysoké učení technické v Brně. Fakulta chemická, 2013. 65 s., 2 s. příloh. Vedoucí diplomové práce Mgr. Renata Komendová, Ph.D.

Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání

Lipka je jednou z největších a nejstarších organizací v České republice, které se věnují environmentální výchově a vzdělávání dětí i dospělých. Zpočátku se orientovala především na výukové programy pro školy, kroužky pro děti a vzdělávání učitelů. Postupem času rozšířila své aktivity o vysokoškolskou výuku, kluby pro dospělé, ekologické poradenství, osvětové akce pro veřejnost či o tvorbu koncepčních materiálů pro Jihomoravský kraj. Lipku na jejích pěti pracovištích, Lipové v Pisárkách, Rozmarýnku v Jundrově, Jezírku v Bílovicích nad Svitavou, Kamenné na Starém Brně a Rychtě v Krásensku na Drahanské vrchovině, denně navštěvují stovky zájemců o vzdělávání.

Na vzdělávání dospělých se zaměřuje **Kamenná**, nejmladší pracoviště Lipky. Kamenná má statut fakultního zařízení Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity a spolupracuje také s dalšími fakultami a jinými vysokými školami. Rozvíjí systém vzdělávání pedagogů, a to od dlouhodobého specializačního studia pro koordinátory environmentální výchovy ve školách přes komplexní semináře o průřezovém tématu Environmentální výchova až po jednotlivé tematicky zaměřené exkurze a semináře pro učitele různých oborů na všech stupních škol. Poskytuje poradenství, jak zapracovat environmentální témata do výuky i provozu školy.

Lipka je oporou a útočištěm učitelům, studentům učitelských oborů, dětem a jejich rodičům, ale i jakýmkoli jiným zájemcům o environmentálně odpovědnější přístupy nejen k vlastnímu životu. Kompletní nabídku jednodenních i pobytových výukových programů, kroužků, táborů i akcí pro veřejnost najdete na internetových stránkách **www.lipka.cz**, prostřednictvím kterých můžete zakoupit i řadu publikací a výukových pomůcek, jež vydává Ediční centrum Lipky.

lipka

Ediční centrum Lipky vydává nové vysoce kvalitní materiály, které se snaží zvyšovat úroveň ekologické gramotnosti žáků, učitelů i veřejnosti. Přehled všech produktů Edičního centra – publikací, her i výukových pomůcek – naleznete na internetových stránkách Lipky, kde si je můžete prostřednictvím e-shopu také objednat. K zakoupení jsou rovněž na všech pracovištích Lipky.

www.lipka.cz/e-shop

lipka
EDIČNÍ CENTRUM

Studenti pro Jihomoravský kraj 2013
Sborník anotací bakalářských a diplomových prací o přírodě, krajině
a environmentálně příznivém životním stylu

Editor: Jan Trávníček
Redakce: Lucie Krejčí, Aleš Máchal
Grafická úprava: Jiří Kaláček
Vydala Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání
Lipová 20, Brno, www.lipka.cz
Brno 2013
40 stran

Vytištěno na recyklovaném papíře.

Sborník anotací bakalářských a diplomových prací byl vydán u příležitosti konference k 11. ročníku soutěže studentských prací s tematikou životního prostředí a ekologie se vztahem k území Jihomoravského kraje. Soutěže se zúčastnilo celkem 29 studentek a studentů. Udělení 10 ocenění odráží vysokou kvalitu přihlášených prací.